

Spolek pěstitelů kaktusů a sukulentů v Praze – zal. 1922**Věstník****č. 228**

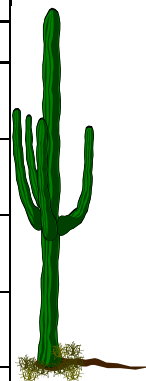
15. 11. 2017

1. Přednášky:

Konají se ve Velké geologické posluchárně UK, Albertov 6, Praha 2

Každý 3. čtvrtek v měsíci, začátek v 18.00 hod., sál otevřen od 17.30 hod.

Termínový kalendář na rok 2017					
	výbor	knihovna		přednáška	téma – autor
Listopad	7.11.	7.11.	16.11.	16.11.	B. Prokeš – Jihoafrická republika, oblast Namaqualand a Richtersveld
Prosinec	5.12.	5.12.	21.12.	21.12.	Tradiční vánoční schůze – kvíz, spolkový program
Termínový kalendář na rok 2018					
	výbor	knihovna		přednáška	téma – autor
Leden	2.1.	2.1.	18.1.	18.1.	S. Stuchlík – Kaktusy Jižní Brazílie
Únor	6.2.	6.2.	15.2.	15.2.	J. Hadrava – Echinocereusy Středozápadu
Březen	6.3.	6.3.	15.3.	15.3.	J. Bohata – Argentina
	24.3. 2018 – Symposium				
Duben	3.4.	3.4.	19.4.	19.4.	O. Melichar přednese přednášku brazilského znalce sukulentního rostlinstva Emersona – Namibie
Květen	15.5.	15.5.	17.5.	17.5.	Přednáška se zajišťuje
	8.5. 2018 – Spolkový zájezd				
Červen		5.6.	21.6.		-
	2. – 17.6. 2018 – Výstava				

2. Zprávy z výboru

Vladislav Kašpar se ze zdravotních důvodů vzdal funkce garanta výstavy, hledáme zástupce. Vládo, děkujeme za mnoho let služby pro Spolek.

2.2 Knihovna SPKS je Vám k dispozici!

Naše spolková knihovna je otevřená všem členům, i korespondenčně. Věnujeme část spolkového rozpočtu na neustálé doplňování knihovny.

Těšíme se na shledání s vámi v pravidelných dnech – každé první úterý v měsíci od 16 do 17 hod (v tento den následuje výborová schůze) a 3. čtvrtek v měsíci, od 16.30 do 17.30 hod (následuje přednáška).

Nabízíme DVD záznamy z našich přednášek, přednášku Vám vypálíme na DVD a po zaplacení poplatku je vaše na věky.

3. CO BYLO

3.1 Podzimní výstava kaktusů a sukulentů v Praze 7. 9.–17. 9. 2017

Výstava se opět konala v horním skleníku Botanické zahrady Univerzity Karlovy. Letošní teploty byly celkem příznivé, žádná vedra jako loni. Návštěvnost, která byla stejná jako již několik let (1100 platících diváků), by mohla být i větší, ale v době konání výstavy kolem Botanické zahrady nejely tramvaje a ulice byla uzavřena i pro auta.

Nepříjemnou epizodou letos bylo i to, že výstava byla v pátek 15. 9. z moci úřední na několik hodin zavřena a všichni návštěvníci i služby byli zahrnutí dál do zahrady. Důvodem bylo nebezpečí bomby. Do BZ totiž přivezli nákladník s kamenem pro expozici v dolním skleníku a z několika kamenů čouhaly dráty od rozbušek. Přivolaní pyrotechnici nakonec po několika hodinách zjistili, že žádné nebezpečí nehrozí a „poplach“ odvolali.

Výstava opět představila pestrý soubor druhů, část s většími rostlinami byla plná zajímavých kaktusů i sukulentů hlavně díky př. P. Heřtusovi. Také 12 dalších vystavujících nabízelo rozmanitý výběr rostlin. Boční stěny zaplnila úspěšná expozice z jarní výstavy k 95 letům historie našeho Spolku, kterou připravil př. K. Halbich.

Malý prodej měl pro návštěvníky kromě velkého výběru tilandsií sortiment kaktusářských potřeb a pomůcek, doplněný literaturou, staršími čísly časopisů a Speciálů a Atlasy kaktusů.

–IB–

3.2 Přednáška 14.9.2017 – Martin Tvrđík – Bolivie a Chile 2017

Přednáška nás provedla cestou, kterou projel v březnu letošního roku M. Tvrđík se svojí manželkou, P. Heřtusem a L. Králem. Hned v úvodu nám ukázal údolí Pancho, kde rostou jeho oblíbená *Gymnocalycia (pflanzii, cardenasianum, armatum)*, ale i různé druhy parodií, weingartií, lobivií, zvláště zaujaly kumuloopuntie s obrovskou řepou. Cestu po Bolívii jsme měli kromě kaktusů doplněnou obrázky přírodních krás např. Dračí hory, nebo Cerro Rico, což je prokopaná hora skrz na skrz těžbou stříbra, karneval v městě Oruro. Zajímavá byla i MHD v městě La Paz, kde byly postaveny rakouskou firmou čtyři trasy lanové dráhy, kterými lze přejet z jednoho konce milionového města na druhý za pár minut. Když se cestovatelům díky byrokracii na hranicích nepodařilo přejít do Peru, což byl další plán jejich cesty, rychle si vyřídili doklady pro vstup do Chile a pokračovali tak náhradním programem. Odtud nám M. Tvrđík ukázal celou škálu druhů rodu *Copiapoa* včetně *C. corralensis*, což je současný sběratelský hit. Zajímavé bylo hledání thelocephal bez GPS, které jsou kompletně zasypané štěrkem. To se musí nalézat kameny posazené na sobě, kterými označují rostlinky kaktusáři, kteří měli to štěstí, a podařilo se jim je objevit. Další možností je hledání šachtiček, které vyhrabaly lamy, ovšem to se najdou většinou okousané hlavičky rostlin. V Chile jsme ještě shlédli národní parky a opět se vrátili do Bolívie, kde jsme kromě různých druhů sulcorebutií a lobivií prohlédli i dinosauří expozici v cementárně a v aiguilském muzeu spadlý meteorit. Na závěr přednášky nám přítel Tvrđík ještě ukázal krátké video sekvence z cesty a mohli jsme se po krásné přednášce rozejít do svých domovů.

J. Buchar

3.3 Přednáška 19.10.2017 – Jiří Musil – Mexiko 2016

Jiří Musil nám ukázal, jak se plzeňští kaktusáři vypravili v roce 2016 do Mexika. Z krásných obrázků a vyprávění na nás dýchla dobrá atmosféra a mezilidská pohoda. Jirka nezvolil klasický cestopis, ale zážitky rozdělil do deseti NEJ: NEJmilejší kaktus - *Mammillaria herrerae* v. *albiflora* z Mineral de Pozos, Gua; NEJzajímavější lokalita – *Pelecypflora asseliformis*, Moctezuma, SLP; NEJnáhodnější nález – *Echinomastus lauii* na smetišti u vesnice Hernandez, SLP; NEJvětší překvapení – krásná lokalita Cerro Bola, Coah; NEJseverněji v Mexiku – Laguna Leche, Coah a její velezajímavý obyvatel *Escobaria abdita*; NEJkrásnější theláci – *Thelocactus palomaensis*; NEJvětší mejdan – setkání s další skupinou českých kaktusářů vedenou Karlem Pavlíčkem; NEJočekávanější lokality – aztekia a *Astrophytum asterias*; NEJkrásnější den – strávený v údolí Jaumave, Tam; NEJsmutnější – loučení s Mexikem, Tula, Tam a koupání v Tolantongo, Hgo. V tomto formátu vyprávění vyniklo důležité poselství. Je krásné navštívit mexické lokality, ale ještě krásnější je vidět je s přáteli a sdílet s nimi tyto báječné prožitky.

–JABO–

3.3 Třetí setkání přátel sukulentů ve Skochovicích 18. 8.–18. 8. 2017

Od pátku 18. srpna 2017 se v obci Skochovice nedaleko jižního okraje Prahy konalo setkání přátel sukulentů. Ve večerních hodinách nejdříve proběhla soutěž v poznávání sukulentů. Pepa Barčák promítl 60 detailů různých částí rostlin. S velkým náskokem zvítězili Roman Štarha spolu s Tomášem Procházkou. Poté následovaly dvě přednášky Slávy Vlka: Somálsko a Severní Madagaskar. V 0.20 h zakončil večer výpadek proudu.

V sobotu od 7 hodin se sjížděli další účastníci – první tradičně Jarda Hušner a hned po něm rakovnická skupina s guru Svátou Rybou vedená předsedou Petrem Hoffmannem. V 9.15 byla oficiálně představena letošní patronka akce Jana Malířová. Pak začalo dopolední pásmo přednášek. Vlastík Rybka z městské botanické zahrady v Praze Troji obohatil své povídání o cykasech patnácti živými rostlinami, takže diváci na vlastní oči spatřili devět z deseti existujících rodů. Některé samozřejmě velmi vzácné. Následoval Roman Štarha: Sukulenty Afrického rohu a v poledne Sláva Vlk s přednáškou Somálsko II.

Předsedkyně Radka Matulová vyhlásila nejkrásnější rostlinou v sále dle očekávání jeden z cykasů Vlastíka Rybky – *Zamia pygmaea*. Poté se účastníci i pořadatelé věnovali vynikajícím smaženým řízkům a dalším dobrotám paní Malířové.

V odpoledním bloku promítl velitel technické divize Jiří Hadamovský svůj čtvrtý africký film Dikobrazí záchranáři. Pavel Hanáček z Mendelovy univerzity informoval o taxonomických změnách stapelií a ceropegií, které provedl s profesorem Bruynsem. Poslední přednášku Namibie 2017 prezentoval Božek Prokeš, místo nezdolného Slávy Vlka, který se marně snažil uplatnit se svým Výletem na Kokořín.

Odbornou nástěnku letos připravil jediný zahraniční účastník akce Emerson.

Každý, kdo měl zájem, mohl získat zdarma od Romana Štarhy jeho knihu Aloe. Na závěr byla rozlosována literárně rostlinná tombola.

Akci pořádali středočeští sukulentáři Tomáš Malíř, Jiří Hadamovský a Ota Melichar. Zúčastnilo se 60 přátel sukulentů, z nichž čtvrtina nabízela své dužnaté přebytky.

Ota Melichar

4. Z HISTORIE SPOLKU

4.1 95 let Spolku pěstitelů kaktusů a sukulentů v Praze

Historie pražského Spolku byla při různých příležitostech několikrát podrobně popsána a tak nemá význam znovu reprodukovat tu zajímavou lavinu událostí spolkového života, jak ji lze najít v několika jubilejních sbornících, věstnících Spolku, dobových zprávách i na spolkovém webu. Stranou také ponecháme organizační proměny v průběhu jeho existence. Soustředme se tedy jen na stručný nástin základních a významných dat a skutečností. Tou první událostí, kterou vynechat nesmíme, je, že 8. října 1922 se v restauraci U Bumbříčků na pražské Národní třídě sešlo 60 paní a pánů aby ustavili Spolek pěstitelů kaktusů v RČS v Praze. Zde byl zvolen prozatímní výbor v čele s předsedou Jaroslavem Seidlem a jednatelem Emilem Štrayblem, kterému bylo uloženo vypracovat stanovy Spolku. Návrh stanov byl schválen v listopadu téhož roku. Právní existence Spolku byla státními orgány potvrzena v lednu 1923 a na první řádné valné hromadě začátkem března zvolen definitivní výbor v čele s předsedou Seidlem, hlavním organizátorem říjnového setkání i kroků, které mu předcházely. Seidlova osobnost a jeho odhodlání udělat vše pro to, aby spolek byl založen, byla v této fázi klíčovým momentem.

Spolek se tak stal po německém a holandském třetím takovým společenstvím v Evropě. Důležité je připomenout, že od samého počátku dodnes jde o jeho nepřetržitou existenci, kterou nedokázala přerušit ani světová válka.

Po J. Seidlovi vedlo Spolek v dobrých i zlých dobách dalších 15 předsedů. Většina z nich se zapsala do historie českého kaktusářského života.

Počet členů od původních, již uvedených zakládajících šedesáti, překročil v roce svého čtyřicátého výročí pětistovku a v následujících dvaceti pěti letech stále stoupal, aby v roce 1988 dosáhl čísla 826, které bylo a zřejmě i bude historickým maximem. Po všeobecném útlumu zájmových činností po roce 1990 se členská základna v posledních letech stabilizovala na každoročních přibližně pěti stech

členech (527 platících členů pro rok 2017). Již více než 25 let je v současné době Spolku věrných 188 členů, nezanedbatelné je i procento těch mimopražských. Podle reálných odhadů prošlo Spolkem za celou dobu jeho existence více než 3.000 členů.

Výstavy byly a jsou nejvýznamnější aktivitou a neoddělitelnou existenční součástí života Spolku. To si uvědomovali i jeho zakladatelé a už v září 1923 uspořádali na pražském Žofíně první spolkovou výstavu. Ta byla hodnocena jako velmi úspěšná, mimo jiné se bezprostředně po jejím konání přihlásilo 50 nových členů. Z dalších výstav je třeba vyzdvihnout slavnou mezinárodní Všekaktusářskou výstavu s mezinárodní účastí v roce 1937 (15. výročí existence Spolku), výstavu v neuvěřitelných podmínkách konce 2. světové války (1944) nebo výstavu v roce 1972, která byla součástí oslav 50. výročí Spolku. Další částí těchto oslav byl dosud nepřekonaný vrchol organizované kaktusářské akce – největší kaktusářský kongres, který se kdy na světě konal. Zúčastnilo se jej 1200 účastníků ze 13 zemí. Výročí založení Spolku pěstitelů kaktusů v RČS bylo uvedeno v kalendáři významných kulturních, politických a vědeckých výročí pro rok 1972. Od roku 1984 se výstavy konají každoročně; stejně tak jako v minulosti je stálým a vstřícným hostitelem Botanická zahrada Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy Na Slupi (pražské kaktusářství patří k historii Botanické zahrady už od roku 1926). Součástí té letošní, padesáté, byla také expozice fotografií, mapující historii spolkových výstav od roku 1923. Za zmínku stojí alespoň dvě výjimečná čísla: v roce 1980 navštívilo výstavu 23 tisíc návštěvníků, rekordní účast pak byla v roce 1988 – téměř 26 tisíc. Od roku 1990 pořádá Spolek každoročně dvě výstavy – jarní a podzimní.

Knihovna Spolku je systematicky budována už od počátků jeho existence: Zde je zápis z roku 1937: „Knihovna jest největší odbornou v Evropě“ (152 knih). Tato slova, přetransformovaná do současného stavu spolkové knihovny lze vyjádřit číslem 2600 svazků, které jsou přístupné všem členům Spolku.

Každoroční březnová symposia, vzniklá původně jako snaha udržet v 80. letech 20. století kontakt našeho kaktusářství se světem, pořádá Spolek od roku 1987. 130 přednášejících a okolo 6000 účastníků je jejich vizitkou.

Tolik tedy jen některá fakta z dosavadního pětadevadesátiletého života Spolku. Co mu popřát do příštích let? Především trvalou stabilní pozici, alespoň takovou, jako v posledních dvaceti letech, stálý zájem současného i budoucího členstva o spolkové dění a hlavně příliv nové mladé krve.

Obrázky:

1 - výbor Spolku na výstavě 1928

2 - výbor Spolku v roce 1983

3 - výbor Spolku a jeho hosté před restaurací U tří bojovníků v říjnu 2007 (foto K. Halbich)

-VŠ-

4.2 ALBERTO VOJTĚCH FRIČ – 135. výročí narození (8.9. 1882)

O legendě českého kaktusářství A. V. Fričovi toho bylo napsáno nesčetně, včetně obsáhlé monografie z pera Ing. Karla Crkala, věnující se s odstupem času zejména jeho kaktusářské éře. Rádi bychom zde, při příležitosti 135. výročí jeho narození připomněli málo známou, do jisté míry nostalgickou

a romantickou (zejména z dnešního pohledu) studii F. Pažouta pod názvem „A. V. Frič – kaktusář“, která zaplnila v roce 1951 celé jedno číslo Kaktusářských Listů:

„...zatím však uběhla od Fričovy smrti již řádka let, jeho sbírka zanikla a vzpomínky těch, kdož jej znali, pomalu blednou. Je proto nejvyšší na čase, aby bylo alespoň vděčně vzpomenuáno Friče – člověka i kaktusáře a stručně shrnut přehled jeho kaktusářské práce dříve než upadne v zapomenutí. Nezbývá mi, než abych se sám pokusil shrnout Fričovu kaktusářskou práci tak, jak to může učinit pouhý amatérský milovník kaktusů, který Friče poznal osobně teprve v roce 1935, a který je odkázán jen na kusé informace, články a pojednání dnes už těžko přístupné. Každá řádka, kterou A. V. Frič kaktusům věnoval, mluví jasně o tom, že tyto skromné, tvrdé a krásné rostliny byly jeho první – a vedle jihoamerických Indiánů – celoživotní i poslední láskou.

A. V. Frič byl již takřka od dětství vášnivým milovníkem zvláštních a zajímavých exotických rostlin, neboť měl v krvi abnormální a odlišnou inteligenci svého rodu. Musel jej proto zaujmout i zázrak nočního kvetení prvního kaktusu *E. eyresii*, na který později vzpomínal takto: „Proseděl jsem u kaktusu několik dnů, až upadly květy... stal jsem se kaktusářem, ač jsem si to ještě neuvědomil. Přestal jsem pěstovat housenky, i sport jsem zanedbával a jenom jsem se pídil, kde bych sehnal odnože kaktusů.“ Mladý Frič měl to štěstí, že se seznámil s F. Seitzem, který znal kaktusy tak dobře, že Frič nemohl získat lepšího učitele. V této první době kaktusářství navázal Frič, díky svému o 50 let staršímu příteli i rozsáhlé styky se zahraničím, takže sbírka nabyvala rychle na rozsahu i hodnotě a její pěstitel získával ve svých sotva sedmnácti letech pověst nejlepšího znalce kaktusů, známého i v zahraničí. Pak přišla pohroma: v době kdy se Frič připravoval k maturitě, selhalo topení a sbírka zmrzla. To bylo 12. února 1899. První éra Fričova kaktusářství skončila.

V květnu 1900 odjíždí osmnáctiletý Frič na půl roku poprvé do brazilské divočiny Jižní Ameriky. Po návratu se však ve vlasti dlouho nezdrží. Již v roce 1903 se vydává znovu do Jižní Ameriky a míří do tajemného a tehdy neprobádaného území Gran Chaca. Zde téměř zapomíná na své zamilované kaktusy a věnuje se především své nové lásce – Indiánům.

V roce 1906 se vrací na skok do vlasti, ale již rok poté odjíždí poznávat další Indiány Jižní Ameriky. V roce 1908 se vrací zpět do Prahy.

V roce 1909 odjíždí téměř bez prostředků znovu do Jižní Ameriky, kde vrcholí jeho etnografická práce, do Evropy se vrací teprve v roce 1912 a chystá se na nové cesty; první světová válka sice hatí jeho plány, znamená však jeho návrat ke kaktusům a tím i začátek jeho nejslavnějšího kaktusářského období.

V roce 1923 odjíždí popáté za moře, do eldoráda všech kaktusářů, na kaktusy nejbohatší země, do Mexika. Žeň jeho čtyřměsíční cesty je bohatá, cenná a zajímavá. Přiváží nejen spoustu sice známých, ale vždy hledaných druhů, ale i řadu zcela nových nebo v Evropě již vyhynulých kaktusů. Jsou to zejména jeho nejslavnější novinky *Obregonia denegrii*, *Astrophytum senile*, *Haagea schwarzii* a znovu nalezené *Astrophytum asterias*. Skleníky velkých importérských firem se naplnily novými rostlinami a znovu vzkříšená obliba pěstování kaktusů se stala velkou módou. Fričovo jméno tak srůstá neodlučitelně s velkým rozmachem kaktusářství mezi oběma světovými válkami.

V letech 1926 a posléze 1928/29 podniká Frič své poslední dvě cesty za oceán do své milované Jižní Ameriky a ta mu otevírá novou pokladnici rostlinných skvostů. V průkopnické práci, kterou Frič vykonal otevřením andských nalezišť, je jeho největší zásluha pro vědu i kaktusářské sběratelství. Průzkum rodů *Rebutia*, *Lobivia* i *Parodia* jím zahájený, ukázal cestu.

–VŠ–

5. Různé

5.1 Inzerát:

Prodám misky na podmok kaktusů z pozinkovaného plechu – 5 kusů 191x37x4,5 cm a 5 kusů 191x43x4,5 cm. Dále pak 14 kusů misek z pozinkovaného plechu 33x33x7 cm s odtokovými otvory.

Ing. Václav Jiránek, tel. 737303067

5.1 Příspěvky do Věstníku posílejte na adresu:

jednatel SPKS: Ing. Lubomír Berka, Libice 10, Rybníky, 263 01, e-mail: berka.frailea@seznam.cz

předseda SPKS: Ing. Ivan Běťák, Pod Lesem 27, 143 00 Praha 412, e-mail: betak@volny.cz

<http://www.spks.cz/>; <https://www.facebook.com/SPKSPraha>

Členské příspěvky – časopis Kaktusy 2018

VELMI PROSÍM O DODRŽENÍ TERMÍNU A TĚM, KDO I LETOS POŠLOU NĚCO NAVÍC, PŘEDEM DĚKUJI.

Přílohou tohoto čísla Věstníku, letos posledního, je složenska A-V s Vaším evidenčním číslem (var. symbol) pro zaplacení příspěvku na rok 2018.

Členové nad 70 let 270,- Kč

Ostatní členové minimálně 340,- Kč

Jen Věstník 70,- Kč

Tak jako v minulých letech necháváme na Vás, jakou výši členského příspěvku nám pošlete. Máme radost z toho, že je členská základna našeho klubu trvale vysoká a činí více než 500 platících členů a z toho již více než 60 % platí více než minimální částku. Výbor je Vám všem, komu to situace umožňuje, vděčen. Nám všem to pomáhá udržovat činnost klubu na vysoké úrovni – zahraniční hosté na sympoziu, doplňování knihovny o většinu odborných novinek z celého světa (stav knihovny je více než 2250 knih), zajištění záznamu většiny přednášek na video, pořádání a dotování zájezdů. Jako jediný klub umožňujeme členům nad 70 let platit jen cenu časopisu bez poštovného.

Příspěvky je možné platit na přednáškách nebo pomocí poukázek či bankovním převodem. Je vhodné platit obratem, nutné je dodržet **termín 15. 1. 2018** (termín klubové objednávky u dodavatele).

Útržky složensky (i případný bankovní výpis) slouží jako legitimace.

Vy, kteří platíte bankovním převodem, nezapomeňte **uvést své evidenční číslo jako variabilní symbol** a zaplatte **do 15. 1. 2018**.

Ivan Běťák, předseda